

**PRETHODNO VREDNOVANJE PLANA RAZVOJA
BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE
2021. - 2027. GODINE**

Završno izvješće - nacrt

7. prosinca 2021.

Sadržaj

Uvodne napomene	3
Osnovna načela i kriteriji vrednovanja.....	4
Metodološki pristup	7
Pretpostavke i rizici	8
Pitanja za vrednovanje	9
Nalazi vezani za kriterije vrednovanja i pitanja za vrednovanje.....	12
Važnost/Relevantnost.....	12
Djelotvornost/efektivnost.....	14
Unutarnja usklađenost/konzistentnost	16
Vanjska usklađenost/koherentnost	17
Korišteni dokumenti	18

Uvodne napomene

Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (dalje u tekstu PRBPŽ) predstavlja srednjoročni akt strateškog planiranja kojim se definira provedba ciljeva razvoja Brodsko-posavske županije.

Pravni okvir za provedbu vrednovanja definiran je *Zakonom o strateškom planiranju i upravljanju razvojem RH (NN 123/17)* te *Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18)*. Za proces vrednovanja ključan podzakonski akt je *Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja*¹.

Spomenutim je Pravilnikom, među ostalim, naglašena važnost neovisne usporedbe i ocjene očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja. Vrednovanje uvijek provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o tijelima nadležnim za izradu i provedbu akata strateškog planiranja. Rezultati vrednovanja koriste se za daljnje usklađivanje i optimizaciju procesa strateškog planiranja i definiranja javnih politika. Stoga je ključna svrha svih vrsta vrednovanja, gledajući u cjelini, unaprijediti kvalitetu izrađenog Plana te osigurati njegovu učinkovitu i djelotvornu provedbu te održive relevantne rezultate.

Ovo izvješće pripremljeno je u skladu sa zahtjevima narudžbenice br. 87/20 o nabavi usluga prethodnog vrednovanja Plana razvoja Brodsko-posavske za razdoblje 2021.-2027. godine, od 23. prosinca 2020. Za provedbu navedene usluge Naručitelj je zadužio je tvrtku Ecorys Hrvatska d.o.o.

---

¹ Narodne novine, broj 66/19.

Osnovna načela i kriteriji vrednovanja

Vrednovanje koje je predmet ovog ugovora temelji se na nekoliko ključnih načela:

- **Neovisnost** – vrednovanje provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o upravljačkom tijelu odnosno ni na koji način nisu sudjelovali u pripremi programa (potreba za objektivnim, jasnim i provjerljivim argumentiranjem nalaza i rezultata vrednovanja, čvrstim dokazima i detaljnom analizom);
- **Prilagođen pristup** – vrednovanje koristi različite načine prikupljanja podataka odnosno odgovora na pitanja za vrednovanje, a nalaze, zaključke i preporuke temelji na triangulaciji odnosno sintezi svih nalaza;
- **Pravovremenost** – odnosi se na planiranje provedbe vrednovanja i dostupnost rezultata vrednovanja kako bi donosioci odluka (tijela u sustavu upravljanja i kontrole programa) imali pravovremene informacije na temelju kojih se mogu unaprijediti sadržaj i provedbu programa;
- **Komunikacija i transparentnost** - kontinuirani dijalog između naručitelja i izvršitelja vrednovanja s ciljem osiguravanja pravovremenih informacija, usmjeravanja procesa vrednovanja te osiguravanja da rezultati vrednovanja imaju najveću moguću korist za naručitelja. Cjelokupan proces provedbe vrednovanja maksimalno je interaktivan i iterativan. Stručnjaci angažirani na vrednovanju sudjelovat će u konzultacijskom procesu s različitim relevantnih dionicima.

Predmet ovog ugovora je **prethodno (ex-ante) vrednovanje** odnosno **vrednovanje tijekom izrade PRBPŽ**, koje se provodi paralelno i koordinirano s procesom izrade PRBPŽ, kako bi se osigurali pravovremeni doprinosi i smjernice prilikom njegove izrade.

Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je poboljšanje kvalitete PRBPŽ te nalaženje optimalnog načina korištenja resursa za dostizanje razvojnih ciljeva i omogućavanje kvalitetne osnove za buduće praćenje i vrednovanje PRBPŽ. Stoga opseg vrednovanja obuhvaća ključne kriterije kao što su važnost (relevantnost), djelotvornost (efektivnost) te unutarnja i vanjska usklađenost (konzistentnost i koherentnost) PRBPŽ:

- 1. Važnost/relevantnost** – daje odgovor na pitanja kao što su, primjerice, koliko je analiza stanja potpuna te koliko su ciljevi, prioriteti i mjere u PRBPŽ opravdani i relevantni u odnosu na stvarne razvojne probleme i potrebe županije te nudi li PRBPŽ optimalan način rješavanja razvojnih problema;
- 2. Djelotvornost/efektivnost** – daje odgovor na pitanja vjerojatnosti da će se postavljene strateški ciljevi ostvariti putem planiranih mjera i raspoloživih resursa te provedbenih kapaciteta (uključujući i analizu rizika);

- 3. Unutarnja usklađenost/konzistentnost** – omogućuje provjeru intervencijske logike odnosno provjeru jasnoće, logičkog slijeda, usklađenosti i potencijale sinergije ciljeva, prioriteta i mjera;
- 4. Vanjska usklađenost/koherentnost** – omogućuje provjeru usklađenosti PRBPŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom te ostalim relevantnim programima na regionalnoj i nacionalnoj razini te s programima EU; postoje li pozitivni učinci u širem kontekstu društveno-gospodarsko-okolišnih potreba i prioriteta šire regije i države.

Prethodno vrednovanje na taj način prvenstveno služi za poboljšanje kvalitete procesa strateškog planiranja te konačnog nacrtu PRBPŽ.

Procjena navedenih kriterija će se odvijati kroz sljedeće korake:

- Provjera metodologije izrade PRBPŽ (usklađenost s važećim uredbama i pravilnicima te uputama);
- Ocjena korištenih pokazatelja koji odražavaju društveno-gospodarsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije (uključujući i usporedbu s pokazateljima u ostalim relevantnim strateškim dokumentima);
- Ocjena Analize stanja te uočenih razvojnih problema i potreba;
- Kvaliteta SWOT analize (koliko je jasna poveznica između analize stanja i ciljeva i mjera) odnosno analize općeg okruženja od značaja za razvoj županije;
- Ocjena intervencijske logike (odabir prioriteta i mjera u odnosu na razvojne probleme i potrebe):
  - ✓ Jesu li ciljevi postavljeni na logičan način, hijerarhija ciljeva te jasnoća očekivanih rezultata,
  - ✓ Jesu li predviđeni provedbeni mehanizmi (uključujući i administrativne kapacitete institucija nositelja provedbe PRBPŽ) jasni, realni i dostatni,
  - ✓ Koji su potencijalni rizici uključeni i koji bi bili najprihvatljiviji načini upravljanja rizicima;
- Ocjena i prijedlog za optimizaciju mjerljivih pokazatelja ishoda provedbe PRBPŽ;
- Ocjena sustava za provedbu i upravljanje PRBPŽ;
- Procjena kvalitete konzultacijskog procesa – ocjena sustava uključivanja svih relevantnih dionika (partnerske konzultacije) u odlučivanje tijekom izrade i provedbe PRBPŽ; procjena kvalitete i opsega partnerskih konzultacija te stvaran doprinos dionika/partnera prilikom izrade PRBPŽ;
- Ocjena sustava za praćenje i vrednovanje provedbe PRBPŽ (metode prikupljanja i interpretacije podataka o pokazateljima).

Uz važeći pravni okvir za pripremu, praćenje i vrednovanje strateških planova u RH, stručni tim za vrednovanje primjenjivat će i smjernice Europske unije za provođenje vrednovanja² kao i dobre prakse u vrednovanju strateških planova unutar Europske unije.

---

² Primjerice:

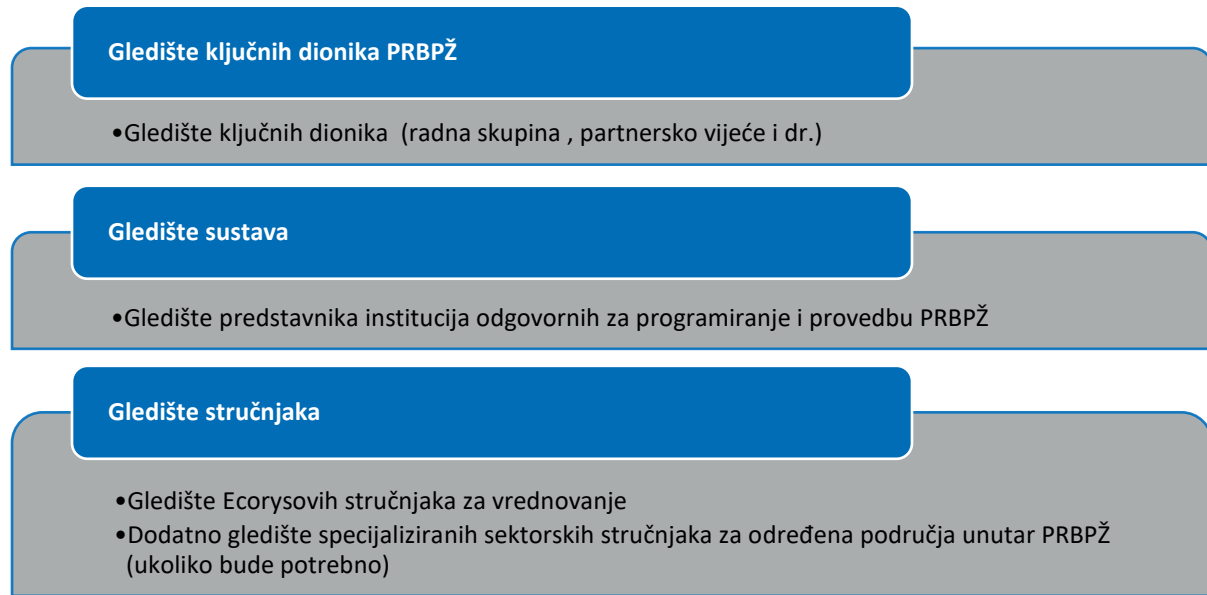
Guidance document on ex-ante evaluations

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/ex_ante_en.pdf;

Better Regulation Toolbox (Tools 43-52 on Evaluations) https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_hr, itd.

Metodološki pristup

Vrednovanje uključuje različite ciljane skupine dionika i prikupiti njihova gledišta, kao što je prikazano u dijagramu ispod:

Zahvaljujući umnožavanju gledišta za vrednovanje (s obzirom na kategorije sudionika), bit će moguće sagledati PRBPŽ iz više perspektiva te na taj način artikulirati nalaze, zaključke i preporuke koji će biti ne samo provjerljivi, nego i objektivni te primjenjivi u daljnjem unaprjeđenju PRBPŽ.

Odražavajući evaluacijska načela, metodologija vrednovanja zahtijeva korištenje kvantitativnih i kvalitativnih metoda kao alata koji se međusobno nadopunjuju.

Rad je podijeljen na sljedeće nizove aktivnosti:

- **Istraživanje sekundarnih izvora:** pregled relevantnih dokumenata i prikupljanje svih neophodnih informacija za vrednovanje te provedbu kvantitativnih i kvalitativnih analiza. Istraživanje sekundarnih izvora bit će provedeno putem pregleda izvješća i podataka na razini programa.
- **Primarno prikupljanje podataka (terensko istraživanje):** provedba personaliziranih intervjua s relevantnim dionicima,
- **Sinteza nalaza:** analiza nalaza, potvrda uzročno-posljedičnih odnosa, nalazi i zaključci za sva pitanja za vrednovanje itd.

Pretpostavke i rizici

Identificirani su određeni rizici koji su vezani za predmet vrednovanja te metodologiju.

Metodologija za provedbu vrednovanja dobro će funkcionirati ukoliko se ostvare sljedeće **pretpostavke**:

- Kontakt podaci svih predviđenih dionika su dostupni stručnjacima za vrednovanje;
- Sudionici u razgovorima imaju stvaran interes za sudjelovanjem u vrednovanju PRBPŽ;
- Sve potrebne informacije i dokumenti dostupni su projektnom timu.

Rezultati analize rizika predstavljeni su u tablici ispod:

Rizici	Vjerojatnost	Učinak	Mjere ublažavanja
Poteškoće u prikupljanju relevantnih dokumenata i podataka	Niska	Jak	Rano identificiranje ključnih dokumenata te kontinuirane konzultacije s naručiteljem u početnoj fazi oko dostupnosti pojedinih dokumenata.
Kašnjenje s dostavom svih dijelova PRBPŽ relevantnih za prethodno vrednovanje	Srednja	Jak	Kontinuirane konzultacije s Naručiteljem radi razumijevanja dinamike finalizacije svih dijelova PRBPŽ
Ograničen broj sudionika u planiranim razgovorima	Niska	Umjeren	Rano planiranje, jasne i motivirajuće upute, pozadinski dokumenti za razgovore, uska suradnja s regionalnim koordinatorom

Pitanja za vrednovanje

U nastavku donosimo prijedlog metodologije i razrađena pitanja za vrednovanje, metode prikupljanja podataka i analize te izvore podataka.

Kriterij vrednovanja	Pitanje za vrednovanje	Metoda prikupljanja podataka	Metoda analize podataka	Izvori podataka
Važnost/ Relevantnost	<i>Pitanje za vrednovanje 1. Je li analiza stanja potpuna i ukazuje li jasno na ključne razvojne probleme, potrebe i potencijale?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Razgovori s predstavnicima radne skupine Razgovori s ostalim identificiranim dionicima	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike	Nacrt PRBPŽ 2021.-2027. Prethodna Županijska razvojna strategija BPŽ 2014.-2020. Pokazatelji ishoda Sektorske analize Nacionalna razvojna strategija do 2030.g. (i njene analitičke podloge) Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti
	<i>Pitanje za vrednovanje 2. Je li strateški okvir jasno povezan s identificiranim potrebama?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Razgovori s predstavnicima radne skupine	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike	Nacrt PRBPŽ 2021.-2027. Pokazatelji ishoda Sektorske analize Nacionalna razvojna strategija do 2030.g. (i njene analitičke podloge) Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti

	<i>Pitanje za vrednovanje 3. Kako su se rezultati provedbe prošle strategije i naučene lekcije uzele u obzir prilikom programiranja PRBPŽ 2021.-2027.?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Razgovori s predstavnicima radne skupine Razgovori s ostalim identificiranim dionicima (npr. udruge)	Kvalitativna analiza Analiza intervencijske logike	Nacrt PRBPŽ 2021.-2027. Prethodna Županijska razvojna strategija BPŽ 2014.-2020.
Djelotvornost/ Efektivnost	<i>Pitanje za vrednovanje 4. Jesu li svi ključni dionici uključeni u pripremu PRBPŽ i na adekvatan način?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Razgovori s predstavnicima radne skupine razgovori s ostalim identificiranim dionicima (ukoliko bude potrebno)	Kvalitativna analiza	Nacrt PRBPŽ 2021.-2027. Sektorske analize Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti
	<i>Pitanje za vrednovanje 5. Je li sustav za provedbu PRBPŽ jasno i realno postavljen u odnosu na nadležnosti i provedbene kapacitete svih uključenih?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Razgovori s predstavnicima radne skupine Razgovori s ostalim identificiranim dionicima	Kvalitativna analiza Analiza intervencijske logike	Nacrt PRBPŽ 2021.-2027.
	<i>Pitanje za vrednovanje 6. Predstavljaju li predložene mjere/aktivnosti/projekti najbolji način rješavanja razvojnih potreba</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Razgovori s predstavnicima radne skupine Razgovori s ostalim identificiranim dionicima	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike	Nacrt PRBPŽ 2021.-2027. Sektorske analize Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti

	<i>županije?</i>			
Unutarnja usklađenost/ Konzistentnost	<i>Pitanje za vrednovanje 7. Jesu li prioriteti, posebni ciljevi i mjere postavljeni na logičan i usklađen način te omogućuju sinergije?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike Panel sa stručnjacima	Nacrt PRBPŽ 2021.-2027. Sektorske analize Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti
Vanjska usklađenost/ Koherentnost	<i>Pitanje za vrednovanje 8. Kakva je usklađenost PRBPŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030.g.?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka	Kvalitativna analiza	Nacrt PRBPŽ 2021.-2027. NRS

Nalazi vezani za kriterije vrednovanja i pitanja za vrednovanje

Nalazi predstavljeni kroz odgovore na pitanja za vrednovanje predstavljaju **konačni rezultat kontinuiranog dijaloga između tima za prethodno vrednovanje i regionalnog koordinatora** koji je surađivao s timom tehničke pomoći Instituta za razvoj i međunarodne odnose. Stoga je nacrt PRBPŽ koji je bio podloga za izradu ovog izvješća već uključio sve ključne preporuke.

Tim za prethodno vrednovanje kontinuirano je davao komentare na sve dijelove i verzije PRBPŽ, kako su se razvijale, a regionalni koordinatori i tim za tehničku pomoć ih je detaljno razmatrao i kontinuirano unaprjeđivao dokument. U nastavku teksta predstavljeni su ključni nalazi i preporuke za dodatno unaprjeđenje koje se može odraditi tijekom provedbe PRBPŽ. Preporuke su usmjerene na daljnju optimizaciju cijelog procesa strateškog planiranja i upravljanja razvojem.

Bez obzira na uočene mogućnosti za daljnje unaprjeđenje PRBPŽ te procesa upravljanja njime, tim za prethodno vrednovanje je zaključio da ovaj **PRBPŽ predstavlja izrazito kvalitetan dokument kojeg se može smatrati „nad-standardom“ na zahtjeve nadležnog ministarstva vezano uz obvezan sadržaj i način izrade Plana razvoja**, a koji su artikulirani kroz objavljene Upute za izradu Planova razvoja JP(R)S, iz kolovoza 2021.g.

Važnost/Relevantnost

Pitanje za vrednovanje 1. Je li analiza stanja potpuna i ukazuje li jasno na ključne razvojne probleme, potrebe i potencijale?

Uvidom u konačnu verziju analize stanja zaključeno je da nacrt PRBPŽ detaljno pokriva sve teme koje su važne za razvoj županije te ju stoga možemo smatrati sveobuhvatnom. **Analiza stanja obiluje kvantitativnim i kvalitativnim podacima koji cjelovito opisuju ključne aspekte županije. Gdjegod je to bilo moguće, opisani su trendovi kroz višegodišnje razdoblje i opisani uzroci tih trendova.**

Što se tiče buduće provedbe Plana razdoblja, a obzirom na aktualnu stratešku usmjerenost fondova EU u razdoblju do 2027.godine koja se bazira na Europskom zelenom planu i Europa koja je spremna za digitalno doba, preporuča se da se u buduću provedbu pojedinih mjera uključe aktivnosti koje se odnose na dodatna istraživanja i analize:

- ✓ Stupanj korištenja digitalnih alata i internetskog poslovanja od strane poslovnih subjekata u županiji; identificiranje stvarnog digitalnog jaza kod poduzetnika kao podloga za definiranje ciljanih poduzetničkih potpornih usluga i edukacija;
- ✓ Opis ulaganja u istraživanje i razvoj: u kojim sektorima se ostvaruje suradnja između poduzetnika i istraživačkih organizacija, u kojim sektorima su najveće potrebe ulaganja u istraživanje i razvoj i sl.
- ✓ Kvaliteta i relevantnost poduzetničkih potpornih usluga koje se pružaju kroz poduzetničke potporne institucije (koliko su usmjerene za poticanje zelenog i digitalnog gospodarstva);

- ✓ Opis ključnih izazova vezanih uz „ozelenjavanje poljoprivrede“ kroz prijelaz na ekološku, organsku ili biodinamičku poljoprivredu;
- ✓ Opis ključnih potreba vezanih uz dostupnost pametnih usluga na selima, kao podloga za prioritizaciju ulaganja u rješenja koja bi poticala ostanak (ili naseljavanje) u ruralnim područjima kroz povećanu kvalitetu života.

Teme su vrlo kvalitetno opisane te se iz njih može zaključiti koji su ključni razvojni problemi i potreba jer svako poglavlje završava sa sažetkom ključnih obilježja, razvojnih potencijala i potreba koji daju završnu ocjenu stanja. Dodatno, ključne snage, slabosti, prilike i prijetnje su vidljive i iz SWOT analize koja ih dodatno u tekstualnom dijelu ističe te detaljno opisuje kako bi se lakše usmjerila i prioritizirala buduća razvojna ulaganja. SWOT analiza je sveobuhvatna i obrađuje sve teme iz analize stanja. Kao takva predstavlja vrlo kvalitetnu podlogu za definiranje intervencijske logike odnosno strateškog okvira Plana razvoja koji odgovara na razvojne potrebe i koristi razvojne potencijale.

Buduće vrednovanje tijekom provedbe treba posvetiti pažnju povezivanja uočenih trendova u pojedinim područjima s intervencijama od strane županije kroz njene politike i programe potpora te bi se tako stekao vrijedan uvid u uspješnost tih politika i programa te određenih javnih ulaganja.

Pitanje za vrednovanje 2. Je li strateški okvir jasno povezan s identificiranim potrebama?

Prethodno vrednovanje je utvrdilo da **postoji logična povezanost između analize stanja, SWOT analize i strateškog okvira** (prioriteta javnih politika, posebnih ciljeva, pripadajućih pokazatelja ishoda te definiranih mjera).

Odabir pokazatelja donekle je ograničen obvezom za primjenu pokazatelje iz službene biblioteke pokazatelja no smatramo da je izrađivač odabrao optimalne pokazatelje ishoda za predložene posebne ciljeve. Tijekom izrade tim za prethodno vrednovanje je zajedno s izrađivačem kontinuirano raspravljao i pronalazio najbolja moguća rješenja za odabir pokazatelja, prvenstveno iz perspektive njihove dostupnosti.

Definiranje pokazatelja ishoda regulirano je zakonskim okvirom za strateško planiranje i mora biti povezano s uspostavljenom bibliotekom pokazatelja koja je razvijena u procesu pripreme NRS i koja se oslanja na službenu statistiku koja se vodi za različite administrativno-teritorijalne cjeline. Konkretno to znači da su vrijednosti mnogih pokazatelja lako dostupne na nacionalnoj razini (NUTS-1) ili razini statističke regije (NUTS-2 razini), no teže dostupne ili potpuno nedostupne na županijskoj razini. (NUTS-3 razina).

Nastavno na rečeno, tim za prethodno vrednovanje je ustvrdio da su u konačnici pokazatelji ishoda odabrani na najprikladniji način i jasno su povezani s posebnim ciljevima. Sustav tih pokazatelja (odnosno „lakoća“ njihovih prikupljanja) treba se tek testirati u stvarnosti i obraditi u budućem vrednovanju tijekom provedbe PRBPŽ.

Pitanje za vrednovanje 3. Kako su se rezultati provedbe prošle strategije i naučene lekcije uzele u obzir prilikom programiranja PRBPŽ?

U procesu provedbe prethodnih županijskih strategija do sada nisu identificirani značajniji problemi. Županijska razvojna strategija BPŽ-a 2011. - 2013., koja je bila na snazi do 2018. godine imala je 4 strateška cilja, 16 prioriteta i 59 mjera. Najviše se ulagalo u lokalne i regionalne prometnice, energetska obnovu javnih zgrada, unapređenje zdravstvenih institucija, u provedbu socijalnih programa te općenito u unapređenje kvalitete života stanovnika na području Županije. Najviše sredstava uloženo je u projekte vezane za cilj 4.: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje socijalno osjetljivih skupina. U razdoblju 2017. i 2018. godine, županijski prioriteti usmjereni su na projekte javne infrastrukture, a ne na zapošljavanje i razvoj gospodarstva.

Županijska razvojna strategija BPŽ-a do 2020. godine imala je 3 strateška cilja, 13 prioriteta i 58 mjera. Temeljem županijskih izvješća o rezultatima provedbe Strategije najviše se ulagalo u društvenu infrastrukturu, komunalnu infrastrukturu, prometnu infrastrukturu, fizičku infrastrukturu i poduzetničke zone te u povećanje energetske učinkovitosti. Razvojni prioriteti BPŽ-a i dalje su na javnoj infrastrukturi. Vidljiv je pozitivan iskorak ka porastu ulaganja u projekte zapošljavanja i razvoj gospodarstva.

U strukturi ukupnog iznosa utrošenih sredstva za provedbu županijskih strategija najveći dio sredstava bio je iz fondova Europske unije (EU) i proračuna jedinica lokalne samouprave, a zatim slijede državni proračun, županijski proračun i javna poduzeća.

Tim za vrednovanje zapaža kontinuitet dostupnosti administrativnih i stručnih kapaciteta za izradu kvalitetnog plana razvoja. Dodatno treba napomenuti da je značajan broj predstavnika regionalnog koordinatora, radne skupine te partnerskog vijeća ostao isti od prošle županijske razvojne strategije, što govori o očuvanju institucionalne memorije i stečenog iskustva i napretku u procesu strateškog planiranja.

Kroz individualne razgovore s predstavnicima regionalnog koordinatora, tim za prethodno vrednovanje dobio je dodatnu potvrdu u njihove stručnosti i detaljnog poznavanja situacije na terenu, ključnih snaga, slabosti te mogućih izazova u budućim aktivnostima.

Djelotvornost/efektivnost

Pitanje za vrednovanje 4. Jesu li svi ključni dionici uključeni u pripremu PRBPŽ i na adekvatan način?

S obzirom da se radi o četvrtoj generaciji pripreme strateških dokumenata BPŽ na participativnim osnovama, županija ima veliko iskustvo identificiranja ključnih dionika te organiziranja participativnog strateškog planiranja.

Tim za vrednovanje je sudjelovao na većini sastanaka radne skupine te na jednom sastanku partnerskog vijeća, a analizirao je i službeni sastav tih skupina te zaključio da su uključeni zaista svi relevantni dionici.

Radnu skupinu čine pročelnici županijskih upravnih odjela, zavoda, stručne službe župana te predstavnici ključnih županijskih institucija. Većina članova radne skupine redovito se odaziva na sastanke, ne šalju svoje zamjene te aktivno sudjeluju u raspravi oko razvojnih smjerova županije te konkretnih mjera i projekata.

U Partnerskom vijeću, pored predstavnika županije i regionalnog koordinatora, sudjeluju predstavnici jedinica lokalne samouprave, zavoda za javno zdravstvo, turističke zajednice, zdravstvenih ustanova, HOK, HGK, HZZ, predstavnici poslovnog sektora te civilnog društva (LAG, Udruga Regoč, Savjet mladih).

Prethodno vrednovanje dodatno je utvrdilo da regionalni koordinatorski kontinuirano odrađuje i neformalne konzultacije s ključnim gospodarskim subjektima u županiji radi definiranja ključnih potreba gospodarstva te potencijalnih zajedničkih ulaganja. Na taj način se mobiliziraju dodatni resursi (financijski i ljudski) za postizanje ciljeva plana razvoja BPŽ.

Priprema PRBPŽ suočila se tijekom druge polovice 2020.godine te u 2021. godini s brojnim izazovima vezanima uz pandemiju COVID-19 te su konzultacije većinom morale biti odrađene virtualno, što je donekle smanjilo kvalitetu interakcije i opsežnost rasprave. No završni sastanak Partnerskog Vijeća se održao uživo 3. prosinca 2021.g. Na njemu se raspravilo o cjelokupnom dokumentu PRBPŽ te se zaključilo da je spreman za usvajanje na županijskoj skupštini.

Dodatno treba napomenuti i da je PRBPŽ prošao javno savjetovanje na koje su se mogli odazvati svi građani i dionici županije. Pristiglo je osam komenara od kojih su svi usvojeni, što dodatno naglašava kvalitetu primjene partnerstva u izradi PRBPŽ.

Može se stoga zaključiti da su **svi ključni dionici dobili priliku aktivno se uključiti u izradu PRBPŽ i da je načelo partnerstva primjenjeno u potpunosti.**

Pitanje za vrednovanje 5. Je li sustav za provedbu PRBPŽ jasno i realno postavljen u odnosu na nadležnosti i provedbene kapacitete svih uključenih?

Poglavlje 11. Institucionalni okvir naslanja se na zakonski okvir za strateško planiranje i upravljanje razvojem koji je propisan od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Iz navedenog zakonskog okvira jasne su nadležnosti županije kao jedinice područne (regionalne) samouprave te Centra za razvoj BPŽ kao regionalnog koordinatora.

Sustav za provedbu PRBPŽ je jasno i realno postavljen. Za svaku od mjera iz PRBPŽ definiran je nositelj (jedan ili više) te niz pokazatelja rezultata koji će se pratiti, a koji će doprinosti ispunjenju pokazatelja ishoda za svaki posebni cilj.

Tijekom provedbe PRBPŽ regionalni koordinatorski kontinuirano pratiti i koordinirati nadležnosti za provedbu i praćenje pokazatelja za svaki od posebnih ciljeva i svaku od predviđenih mjera. Navedeno je važno iz razloga što su mnoge mjere dio integrirane razvojne politike županije pa je stoga maksimiziranje pozitivnih učinaka i stvaranje sinergija moguće jedino uz dobru koordinaciju i jasno postavljene uloge i odgovornosti svih sudionika. Te uloge i nadležnosti mogu biti prilagodljive i mijenjati se tijekom provedbe, ovisno o stvarnom administrativnim i provedbenim kapacitetima kojima pojedina tijela/dionici raspoložu. Stoga je potrebno navedene kapacitete pratiti i usklađivati tijekom cijelog razdoblja provedbe PRBPŽ.

Pitanje za vrednovanje 6. Predstavljaju li predložene mjere/aktivnosti/projekti najbolji način rješavanja razvojnih potreba županije?

Temeljem uvida u sve predviđene mjere te pokazatelje rezultata, razvidna je jasna intervencijska logika na način da su mjere povezane s identificiranim potrebama te niti jedna potreba nije „nepokrivena“ obuhvatom mjera.

Dodatno, smatramo da ciljane vrijednosti pokazatelja ishoda i rezultata u zadanom vremenskom periodu odgovaraju stvarnim mogućnostima županije odnosno njenih ključnih razvojnih dionika. Odabir mjera i navedenih strateških projekata rezultat je intenzivnih rasprava unutar radne skupine te usuglašen s predstavnicima partnerskog vijeća. Na konačan odabir strateških projekata utječe ne samo prioritizacija temeljena na razvojnim potrebama nego i stupanj spremnosti projekta, identificirani izvori financiranja te široka podrška svih razvojnih dionika. Smatramo da je navedeni balans postignut kroz opsežne partnerske konzultacije.

Ukazujemo na važnost da se kod razrade projektne dokumentacije za infrastrukturne projekte svakako posebna pozornost posveti izradi kvalitetnih studija izvodljivosti, analiza potreba, analiza opcija i ostalih važnih aspekata analize troškova i koristi javnih ulaganja, a kako bi se osiguralo da se provedu izvedivi i održivi projekti s maksimalnim pozitivnim razvojnim učinkom i doprinosom ciljnim vrijednostima definiranih pokazatelja.

Unutarnja usklađenost/konzistentnost

Pitanje za vrednovanje 7. Jesu li prioriteti, posebni ciljevi, mjere i aktivnosti postavljeni na logičan i usklađen način te omogućuju sinergije?

U poglavlju 4. PRBPŽ opisani su glavni prioriteti javnih politika županije u razdoblju do 2027. godine:

- razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja;
- demografska revitalizacija, kvalitetan život i sugurnost za stabilan rast;
- zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva,
- jačanje konkurentnosti županije i razvoj potpomognutih područja.

Za svaki prioritet javne politike određeno je 3-4 posebna cilja. **Opis posebnih ciljeva te opisi pojedinih mjera jasno odgovaraju na razvojne potrebe identificirane u analizi stanja i SWOT analizi.**

Radi se o integriranim razvojnim politikama koje će se ostvarivati kroz pojedine mjere i pripadajuće projekte, ali još važnije, kroz kombinaciju različitih mjera. Način na koje su mjere postavljene u PRBPŽ svakako omogućava tu usklađenost i sinergije, no ključna će biti koordinacija provedbe i praćenje kako pojedine mjere doprinose ciljanim vrijednostima pokazatelja ishoda.

Nastavno na gore navedeno, potrebno je omogućiti funkcioniranje integriranog sustava praćenja uspješnosti provedbe te raditi potrebne prilagodbe sustava tijekom provedbe PRBPŽ.

Pozitivno je da PRBPŽ predviđa vrednovanje tijekom provedbe (na sredini razdoblja provedbe) koje će ukazati na stupanj ove usklađenosti i dati konkretne preporuke za bolju djelotvornost i učinkovitost.

Vanjska usklađenost/koherentnost

Pitanje za vrednovanje 8. Kakva je usklađenost PRBPŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030.g. ?

Sukladno zakonskom okviru za strateško planiranje, PRBPŽ je u potpunosti usklađen s NRS, što je vidljivo u samoj intervencijskoj logici i povezanosti posebnih ciljeva s razvojnim smjerom NRS. Plan razvoja BPŽ-a usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom kroz sva četiri razvojna smjera koja čine: (1) Održivo gospodarstvo i društvo; (2) Jačanje otpornosti na krize; (3) Zelena i digitalna tranzicija i (4) Ravnomjeren regionalni razvoj.

Radi dodatne jasnoće, u PRBPŽ je jasno opisana usklađenost prioriteta i posebnih ciljeva sa strateškim ciljevima NRS u Tablici 1.

Svi prioriteti javnih politika i posebni ciljevi imaju jasnu poveznicu sa strateškim ciljevima NRS.

Pokazatelji ishoda povezani su sa službenom bibliotekom pokazatelja koja je izrađena u okviru pripreme NRS te doprinose pokazateljima učinka provedbe NRS.

Zaključujemo stoga da je trenutna usklađenost PRBPŽ s NRS potpuna.

Korišteni dokumenti

Nacrt PRBPŽ (sa svim priložima), dostavljen 17.11.2021.

Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine

Priručnik o strateškom planiranju, svibanj 2020.

Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja, srpanj 2019. (NN66/2019)

Upute za izradu Planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne samouprave), lipanj 2021.